

Földrajz alapszak (BSc) szakdolgozat és szakdolgozatvédelem követelményei

érvényes a Környezet- és Tájföldrajzi Tanszéken szakdolgozó hallgatók esetében 2026-tól

1. A szakdolgozat beadása és a védelem rendje

1.1. A szakdolgozat beadása **a záróvizsgára bocsátás előfeltétele**; az elkészült dolgozatot a központi előírás szerint a Neptun rendszerbe kell feltölteni PDF-formátumban. **Az elfogadásról a témavezető dönt** és ezt a Neptun felületén rögzíti hivatalos formában.

1.2. **A védelem a prezentáció időkerete: 12 perc.** A védelem teljes időkerete hallgatónként – a vitával együtt – 30 perc.

1.3. A szakdolgozat értékelését **két független bíráló** végzi. A bírálatok bemutatása a vita keretében történik.

2. Témaválasztás és cél

2.1. A témaválasztás a témavezetővel egyeztetve történik; témák hivatalosan a Neptunban, informálisan a tanszéki felületeken is meghirdethetők. Témavezetők a Földrajztudományi Központ munkatársai lehetnek; ha a hallgató mégis külsős témavezetővel szeretne dolgozni, abban az esetben – a kari szabályoknak megfelelően – köteles belső konzultánst is felkérni a munka szakmai felügyeletének ellátására.

2.2. A BSc szakdolgozat célja egy földrajzi probléma kritikai feldolgozása, amelyhez a hallgató önálló kutatást is kell végezzen. A szakirodalmi áttekintés és az abból levont következtetések mellett **elvárás saját kutatás végrehajtása és bemutatása is.**

2.3. A szakdolgozattal kapcsolatos **folyamatos előrehaladás** és a **konzultációkon való rendszeres részvétel** előfeltétele a szakdolgozat beadásának.

2.4. Fontos, hogy a szakdolgozati munkának legyen térbeli vonatkozása. Amennyiben egy téma csak egy vagy kevés számú helyszínt érint, a dolgozat megfelelő fejezeteiben ki kell térni a térbeli vonatkozásokra (pl. "Elméleti háttér" / "Szakirodalmi áttekintés": a téma kutatottságának térbeli eloszlása, bemutatott jelenség térbeli vonatkozásai (miért ott, abban a környezetben megfigyelhető?); "Módszertan": vizsgálati helyszín környezetének földrajzi szemléletű bemutatása (kapcsolat az élettelen és élő környezettel); "Eredmények és értelmezésük": rokon kutatások helyszíne és a távolságból fakadó eltérések, eredmények térbeli kiterjeszthetősége és a kiterjesztés korlátai).

3. Terjedelem és formai követelmények

3.1. A szakdolgozat nyelve **magyar**. A Tanszék a helyesírási szabályok ismeretén túl a közérthető, gördülékeny fogalmazást és a szakkifejezések ismeretét, illetve azok pontos alkalmazását is elvárja. Nyelvhelyesség és helyesírás tekintetében a súlyos hibák a dolgozat visszautasításának alapját képezhetik, ezért helyesírás-ellenőrző használata ajánlott.

3.2. A szakdolgozat tartalmi része **legalább 25, legfeljebb 35 oldal** terjedelmű (Bevezetéstől a Következtetésekig). **A képek, táblázatok, ábrák, térképek és ezek feliratai nem számítanak bele a terjedelembé.**

3.3. Betűtípus: Cambria vagy Times New Roman, betűméret 12 pt, sorkizárás, 1,5-es sortáv. Oldalbeállítás: margók 2,5 cm. Oldalszámozás az oldal alján, középen.

3.4. A dolgozatban elsősorban **saját készítésű ábrák és táblázatok** szerepeljenek. Amennyiben más forrásból származó ábra is helyet kap, annak minden eleme – beleértve a címet, tengelyfeliratokat, jelmagyarázatot és egyéb szöveges tartalmakat –

magyar nyelven jelenjen meg (kerülve például a cím kétszeri szerepeltetését, tehát azt elég egyszer megadni a képaláírásban). A forrást a hivatkozási szabályoknak megfelelően kell feltüntetni.

Az ábrák és **táblázatok** a szövegen belül, a hivatkozásukhoz a lehető legközelebb szerepeljenek. Az ábraaláírás az ábra alatt, a táblázatcím a táblázat felett legyen. Az ábrák és a táblázatok sorszámozása külön-külön, egymástól függetlenül, folyamatos számsorban történjen.

3.5. A szakdolgozatnak a földrajz tudományterületéhez illeszkedően egy térbeli jellegű probléma elemzésére kell épülnie. Ennek alátámasztására – valamint a hallgató térinformatikai kompetenciáinak igazolására – kötelező legalább egy, **önállóan készített térkép bemutatása** valamely térinformatikai szoftver (például ArcGIS, QGIS) vagy más térkép készítésére alkalmas szoftver (például R, AutoCAD) felhasználásával.

3.6. A dolgozat szövegét **fejezetekre és alfejezetekre** kell tagolni (lásd még a 6. pontban). Ezeket a fejezetcímeket a tartalomjegyzékben azonos megfogalmazásban és sorrendben kell feltüntetni. A tördelésnél az esztétikus elhelyezésre, képaláírásokra és táblázatcímekre külön figyelmet kell fordítani.

3.8. A belső címdalt a tanszéki honlapról letölthető minta alapján kell elkészíteni.

4. Szakirodalmi követelmények

4.1. **Minimum 10 darab referált** (peer-review) folyóirat-közlemény feldolgozása kötelező. Elfogadhatóak például a Web of Science (WoS) és/vagy a Scopus által indexált folyóiratok közleményei.

4.2. A többi forrásnál törekedni kell a lektorált könyvekre és könyvfejezetekre, továbbá az MTMT-ben „tudományos” besorolású források alkalmazására.

4.3. Az absztraktokra és konferenciafüzetek cikkeire történő hivatkozás nem számít bele a kötelező, legalább 10 referált folyóiratcikk feldolgozásába. Ugyanakkor – indokolt esetben – kiegészítő forrásként felhasználható, amennyiben olyan releváns információt tartalmaz, amely referált közleményben nem elérhető.

4.4. A szakirodalom időbeli megoszlására vonatkozóan elvárás, hogy **a felhasznált források legalább 70%-a új, azaz 10 évnél nem régebbi publikáció legyen.**

4.5. Az összefoglaló (review) közlemények aránya ne legyen túl magas (legfeljebb 30%); az érvelés támaszkodjon eredeti kutatási cikkekre.

4.6. **Ha elmarad az előírt számú és minőségű szakirodalom feldolgozása, a dolgozat nem minősíthető elégségesnek.**

4.7. **Tilos mások gondolatait, szövegét, kutatási eredményeit úgy felhasználni, mintha az saját volna. Az efféle plágium szigorúan tilos; a plágiumellenőrzés a dolgozat benyújtásának hivatalos eleme.**

5. Szöveggözi hivatkozás és irodalomjegyzék

5.1. Bármely, hivatkozáskezelőben (például EndNote, Mendeley, Zotero, Word) megtalálható hivatkozási stílus elfogadható, amelyben **a szerző neve és a publikáció évszáma egyaránt megjelenik**, így például Harvard vagy Chicago (Author-Date). A

táblázatokat, ábrákat, adatbázisokat is ez alapján kell hivatkozni. A választott hivatkozási stílust a dolgozat teljes terjedelmében következetesen kell alkalmazni, tehát az a dolgozaton belül nem változhat.

5.2. Másodkézből vett hivatkozások kerülendők („cited in” csak kivételes esetben fogadható el, például ha az eredeti forrás online az ELTE-n keresztül és a könyvtárban sem érhető el).

5.3. Közvetett adatforrásokat vagy adatbázisokat (KSH tábla, TEIR adat, SHAPE file, TIFF fájl...) is meg kell hivatkozni.

5.4. Az **internetes források** esetében fel kell tüntetni a megtekintés/letöltés dátumát. Ez nem vonatkozik az interneten elért referált folyóiratcikkekre és könyvekre.

5.5. Az **Irodalomjegyzékben** az irodalmi tételek szerzők szerint ábécésorrendben, ezen belül időrendben legyenek – mindez a hivatkozáskézelő szoftver segítségével beállítható, de a jegyzék ezek alapján saját kivitelben is elkészíthető.

6. A dolgozat szerkezete

6.1. A fejezetek logikus sorrendben kövessék egymást. Legyenek decimálisan számozva. Az alfejezetek számozása az alábbi logika szerint történjen:

1.

1.1.

1.1.1.

6.2. Az alábbi fejezetcímeknek szerepelnie kell a dolgozatban és a fejezetek tartalma meg kell egyezzen a fejezetcímmel.

1. Bevezetés (max. 2 oldal): témaválasztás indoklása, célkitűzések

2. Elméleti háttér / Szakirodalmi áttekintés

3. Módszertan

4. Eredmények és értelmezésük

5. Következtetések

6. Összegzés (max. 1 oldal)

- Köszönetnyilvánítás (opcionális)
- Irodalomjegyzék
- Mellékletek, hallgatói nyilatkozat

7. Mesterséges intelligencia (MI) használata a dolgozatkészítésben

7.1. A 4/2025. (X. 28.) rektori utasítás (ELTE) iránymutatásai szerint a mesterséges intelligencia oktatásban történő használata szabályozott: https://www.elte.hu/dstore/document/14579/4-2025_%28X.28.%29_rektori_utasitas_MI_ai.pdf

7.2. A mesterséges intelligenciával íratott tartalmi szövegrészek nem megengedettek. A dolgozat teljes szövegének legfeljebb 10%-a származhat MI által generált tartalomból, és ez is kizárólag támogató jelleggel (pl. nyelvi javítás, szerkesztés, strukturálás).

7.3. A dolgozat végén – a fenti rektori utasítás elvárásai szerint – kötelező nyilatkozni az AI-eszközök használatának mértékéről és céljáról. Példamondatok:

“A dolgozat készítése során mesterséges intelligencia alapú szövegsegítő eszközt kizárólag nyelvtani javításra használtam.”

“Az alább sorolt szakirodalmak gyors tartalmi kivonatolásához ChatGPT nyelvi modellt használtam, azonban minden esetben meggyőződtem róla, hogy az eredeti írás valóban tartalmazza/alátámasztja azt az állítást, amelyre hivatkozásként felhasználtam.”

“Az angol nyelvű összefoglalás megírásához a deepL fordítót alkalmaztam, majd ellenőriztem, hogy a szöveg helyes összefoglalását adja a munkámnak.”

“A Thomas et al., 2005 és Brooks, 2024 publikációkat mesterségesintelligencia-alapú irodalomkereséssel találtam az elicit.com/scispace.com oldalon, majd meggyőződtem róla, hogy valóban tartalmazzák/alátámasztják azt az állítást, amelyre hivatkozásként felhasználtam azokat.”

“A tényellenőrzési folyamat során mesterséges intelligencia alapú eszközt vettem igénybe. Kijelentem, hogy az MI által javasolt módosítások és tanácsok alkalmazásáért teljes körű felelősséget vállalok, és az esetlegesen előforduló hibák kizárólag az én felelősségemnek minősülnek.”

A dolgozat elkészítésének módja alapján kell a megfelelő szövegű nyilatkozatot tenni, amely természetesen nem kell megegyezzen a példamondatok valamelyikével.

7.4. A mesterséges intelligencia által generált tartalmak jogszerű és etikus felhasználásáért a hallgató felelősséggel tartozik. A hallgató felel továbbá a szövegben szereplő tévedésekért, és felelősséget vállal a tartalom és a következtetések megalapozottságáért, a források és a hivatkozások valóságtartalmáért.

7.5. A mesterséges intelligencia használata nem veszélyeztetheti a hallgatói tanulás és a valódi, mély megértés eredményességét. A mesterséges intelligencia használata nem menti fel a hallgatót a munkájáért vállalt felelősség alól, továbbá azon elvárás alól, hogy mélységében érti az elvégzett kutatómunka és a beadott dolgozat részleteit és összefüggéseit.

7.6. Amennyiben a dolgozatban a szabályzatban rögzítettnél nagyobb mértékű mesterségesintelligencia (MI) használata mutatható ki, és azt a hallgató nem deklarálta, az etikai vétségnek minősül és a dolgozat érvénytelenítését vonja maga után (részletesen a 8. pontban).

8. Védési és bírálati eljárás – kérdésfeltevés

A hallgatók kétféle kérdést kapnak a védelem kapcsán.

- a védelem előtt a bírálat részeként **a bírálóktól egy-egy írásban előre megfogalmazott kérdést kapnak a bírálat részeként**, amelyre fel tudnak készülni;
- a védelem során **legalább egy-egy további szóbeli kérdést** is kapnak a bírálóktól, amelyre a hallgatónak a témában megszerzett ismeretei alapján azonnal kell válaszolnia. Ezt a védelmi bizottság tagjainak rögtönzött szóbeli kérdései egészítik ki. Ez a folyamat a szakdolgozat védelmének kulcsfontosságú része, amely a) lényeges szerepet játszik a hallgató munkájának szakmai elbírálásában; b) lehetőséget ad a hallgatónak arra, hogy értelmezze, megvédje és reflektálja saját kutatását; valamint c) elősegíti a tudományos párbeszédet és a kritikai gondolkodás megnyilvánulását.

A kérdésekre adott válaszok alapján a bírálók és a bizottság tagjai átfogóbb képet kapnak a hallgató felkészültségéről, témában való jártasságáról és érvelési képességeiről.

